ŞİİR
Şiirlerle
kafiyeli özel sayı
24 HAZİRAN 2021
Fiyatı: 15 TL

maksat kafiye olsun..

Ayrılıkla başım belada...

CAHİT ZARİFOĞLU

İllüstrasyon: BENOÎT HAMET

OT Çizgi Roman

OT ÖZEL HAZİRAN 2021 - Kültür Sanat, Çizgi Öykü ve Mizah Dergisi **İmtiyaz Sahibi ve Yayıncı:** MEDU YAYINCILIK TİC. LTD. ŞTİ.
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Hakan Unudulmaz **Satış ve Pazarlama Direktörü:** Hakan Unudulmaz **Reklam:** otdergisireklam@gmail.com **www.otdergi.com**

Adres: Teşvikiye Mah. Akkavak Sok. Karahan Apt. No: 17 Kat: 2 D: 7 Şişli / İSTANBUL **Tel:** (0212) 274 33 54

ISSN 2149-5947 9 772149 594009

OT'ta yayımlanan tüm yazı, çizim, espri ve karakterlerin yayın hakları saklıdır. Yayınevi, yazar ve çizerin yazılı izni alınmaksızın hiçbir yazılı, basılı ve görsel yayın organında ve sanal ortamda kullanılamaz.

Anılar defterinde gül yaprağı
Gibi unutuldum kurudum
Başıma düşmüş sevda ağı
Bir başıma tenhalarda kahroldum
Sen kimbilir, rüzgârlı eteklerinle
Kimbilir hangi iklimdesin, ben
Sensiz bu sessizlikle
Deli gibiyim sensiz
Bu sessizlikle

***

Ayrılıkla başım belada
Gözlerini çevir gözlerime
Yoksa sensiz bu sessizlikle
Deliler gibiyim
Sensiz bu sessizlikle

İllüstrasyon: BENOÎT HAMET

SIDDIK AKBAYIR

ŞAİR'İN ÜZÜNTÜSÜ

Cahit Zarifoğlu; simsiyah sakalı, geriye doğru taradığı gür saçları ve vezinli suratıyla bir şair yakışıklılığı sergiler. Giydiğini yakıştırır. En ucuzundan kıyafetiyle bile bir zerafet simgesi gibi durur. Şairler podyumunda Turgut Uyar'ın esmer rakibi gibidir. Serazat ve bohemdir. İnsanca ve artistçe yaşar. Konuya direkt girer ve kısa konuşur. Bundan 30 yıl önce *'Hey dostum'* demeyi becerebilmiştir. Klas bir duruş için her şeyini feda edebilir. Tepeden tırnağa Doğulu olmasına karşın Doğu'nun büyüsüne kapılmış bir Batılı gibidir. Okuldaki öğrenci listesinden âşık olmak için, ismine bakıp kız seçecek kadar uçarıdır. Her kavruk Anadolu genci gibi sarışınları sever. Ellerinde hep beyaz bir gül destesi vardır. Gözlerinde sisli puslu bir akşam... Sarışın bir yalanda burkulan yüreğini birçok yerde bırakır. Almanya'ya gittiğinde, en çok kızların nasıl da bu kadar sarışın olduklarına şaşırır. Hayatı boyunca iki şeye çok üzülür: Biri, Alman metrosunda Rilke'den şiirler okuduğu sarışın Alman kızına adını, adresini vermemesi... Oysa, o kız, sokak ortasında bıraktığı bir şiir yağmurudur, içinde büyüttüğü bir pişmanlık fırtınasıdır. Diğeri, bir dostunun deposuna emanet bıraktığı yüzlerce şiir kitabının kışın soba tutuşturmada kullanılıp bitirildiğini öğrenmesi... Oysa, 1976'da İşaret Çocukları'nı matbaaya borçlanarak bastırmış, kitabın dağıtımını yapamayınca, borcunu üniversite bursuyla taksit taksit ödemek zorunda kalmıştır.

ŞAİR'İN MEVLİDİ

Semiha Berksoy, 1963 yazında, Devlet Tiyatroları'yla çıktığı turnenin Samsun durağındadır. Nâzım Hikmet'in ölümünün kırkıncı günüdür. İçi kan ağlamaktadır. 11 Temmuz 1963 sabahı, Vidinli Oteli'nden çıkıp Hoca Hayrettin Camii'ne -şimdiki ismi Samsun Yalı Camii- gider. Caminin imamıyla görüşür. Uzak aşkı Nâzım Hikmet'in ruhu için, Selahattin Şengülen Hoca'dan mevlit okumasını ister. Hoca, Nâzım Hikmet'in Selanik doğumlu olduğunu bilen, Yunanistan Drama'dan mübadele ile gelmiş bir muhacirdir. *"Allah'ın evi her kula açıktır kızım; ancak yine de mevlidin kim için okunacağı bilinmesin!"* uyarısıyla Semiha Berksoy'u yolcu eder. Berksoy, Vidinli Oteli başlıklı bir kâğıda şu davetiyeyi yazar ve otelin camına asar: *"12 Temmuz 1963 Cuma günü, saat 13.30'da, büyük Türk mütefekkirleri ve vatanseverleri için Hoca Hayrettin Camisi'nde okunacak mevlid-i şerife sanatkâr ve turnede bulunan bütün görevli arkadaşların teşrifleri rica olunur. Semiha Berksoy."* Okunan mevlidin, Samsun İl Müftülüğü'nce nasıl karşılandığı bilinmese de bu topraklarda Nâzım Hikmet için okutulan ilk mevlit olduğu kesindir.

ŞAİR'İN GÖZYAŞI

Cahit Külebi, Ankara Devlet Konservatuvarı'ndan Yıldırım Önal'ın hocasıdır. Öğrencisinin ses tonuna hayrandır. Şiirlerini Yıldırım'dan dinlemek, onun için çok büyük bir mutluluktur. Özellikle İstanbul şiirini hiç kimse Yıldırım Önal'dan daha güzel okuyamaz.

Ankara Orduevi'nin karşısındaki Yüksel Palas Hoteli'nin barında, hemen her akşam aynı sahne yaşanır. Yıldırım Önal bara girdiğinde, ismi Arap olan barmen her zaman yaptığı gibi dört adet içki bardağını yan yana koyup votkayla doldurur. Sakin bir şekilde dört bardak içkisini çok kısa bir sürede bitiren oyuncu, şayet o akşam oyunu varsa kendisine bir oyunluk teneffüs verir. Eğer oyunu yoksa, bu onun için gecenin başlangıcıdır. Bu durum, hemen her akşam yıllarca böyle devam eder. Cahit Külebi, öğrencisini her aradığında aynı barda bulur. Bir kadeh de kendisine söyler. Her karşılaşmada, aynı replik tekrarlanır: *"Şeref hariç her şeye Hoca!"* Ardından İstanbul şiiri gelir: *"Anladım bu şehir başkadır / Herkes beni aldattı gitti..."*
Her ikisi de, barmen Arap'tan gözyaşlarını gizlemeye çalışır.

Şair ile âşık aynı anlama gelir. Aklı başında olmayan, büyülenmiş kişi de denir Doğu edebiyatında şairlere. Bu yüzden hep sorunlu aşklar yaşamışlardır büyük şairler. İçlerinden evlilik yaşayan, evliliği de ömrünün sonuna kadar sorunsuz yaşayanların sayısı ise bir hayli azdır. CAHİT ZARİFOĞLU işte bu şairlerden biri. Berat Hanım'ı sevdi, onunla evlendi. Berat Hanım, Cahit Bey ile evliliğini ve eşinin ona yazdığı tek şiirin hikâyesini OT'a anlattı.

ZARİF BİR AŞK ŞİİRİ

Cahit Zarifoğlu çocuklarıyla

Ben Van müftüsünün kızıyım. Bizim ev bir medrese gibiydi, onlarca talebe vardı ve her gün misafir gelirdi. Rasim (Özdenören) abi de gelip gidiyordu. Cahit Bey'e eş adayı arıyorlarmış, eşiyle beni beğenip, ona söylemişler, böylece tanıştık ve evlendik.

Babam, Cahit Bey'i, Necip Fazıl Kısakürek'e soruyor. Üstat Necip Fazıl bize çok gelip giderdi. Babam demiş ki, "Cahit diye şair bir çocuk var, nasıl biri?" Üstat Necip Fazıl da demiş ki, "Nikâh şahidi olacak kadar kefilim..."

TRT'de çalışıyor, kitapları var demişlerdi bana da. Bir kitabını alayım da, ne yazıyor bakayım istedim. Aradım Van'da bulamadım. Bir akrabamızın kütüphanesinde buldum, aldım okudum, gencecik bir kızım, hiçbir şey anlamadım. "Ne biçim yazmış, hiçbir şey anlaşılmıyor" dedim. Meğer başucu kitabı dedikleri kitapmış, sevenlerinin tekrar tekrar okuduğu kitaplarından. Adı Yaşamak. Yıllar sonra bunu anlatınca, çok güldü Cahit Bey.

Cahit Bey durgun, efendi, çok akıllı, hoş birisiydi. Benim açımdan tek sorun, çok az konuşmasıydı. O bilgisine, görgüsüne, kültürüne rağmen öyle davrandı ki, ben hiçbir gün kendimi yanında ezik hissetmedim. Bana "Berat Hanım" derdi. Ben de ona "Efendi" veya "Efendiciğim" derdim. Ona "Efendiciğim" demem çok hoşuna giderdi. Şimdi olsa, yine "Efendiciğim" derdim.

Bir gün Kadın-Aile dergisinde bir anket cevaplamıştım. "Eşinizin sevdiği yemekleri mi yapıyorsunuz?", "Evden beyinizden izin alarak mı çıkıyorsunuz?" Soruların sonunda da cevap şıklarına göre nasıl bir eş olduğunuz ortaya çıkıyordu. Ben hepsine "Evet" cevabını verdim, sonuç olarak, "çok iyi bir eşsiniz" çıkmıştı. Cahit Bey geldi, yemek hazırladım ben, dergiyi görmüş, şıklarıma bakmış, yemekten sonra dedi ki, "Birkaç şıkkı yanlış işaretlemişsin, mesela benden hiçbir zaman izin almıyorsun dışarı çıkarken, zaten buna gerek de yok, sen ne yapacağını biliyorsun, bu şıkkı değiştiriyorum." "Beyinizin sevdiği yemekleri mi yapıyorsunuz?" şıkkını da değiştirdi, "Bu da yanlış" dedi. "Ben önüme konan yemeği yerim, yemek ayrımı yapmam, sen ne yaparsan, ben onu severim" dedi. Sonuçta, "İyi bir eş olmaya çalışın" çıktı. Çok gülmüştük.

Cahit Zarifoğlu

Bir gün ona dedim ki, "Bir sürü şiir yazıyorsun, herkese şiir yazdın, bir bana yazmadın." Biraz durdu, "Kâğıt kalem getir bana hemen" dedi.

Cahit Bey evde yazardı, daktilosu hep bir köşedeydi. Masamı toplama derdi, hep. Geldiğimde neyin nerede olduğunu bileyim. Çocuklar küçük, yırtıyorlar, atıyorlar. Çalıştığı bir şiir, ya da yazı bittikten sonra, son halini temize çeker, çekmecesine kilitlerdi. Çalışırken çocuk sesinden hiç rahatsız olmazdı. Çocuklarla oynar, sonra tekrar masasına dönerdi. Geç saate kadar çalışıyordu, bana derdi ki, "Komşulara sor, daktilo sesinden rahatsız olan var mı? Varsa gece çalışmayayım."

Çocukları çok ciddiye alırdı. Onlara hikâyeler anlatırdı. "Benim inanılmaz dinleyicilerim çocuklar" derdi. Hikâyeleri yazarken, onları da dâhil ederdi, çocuklara sorardı, "şu hikâyenin sonu nasıl olsun, nasıl bitsin" diye.

Çok mütevazıydı. Giyim kuşamına, temizliğine önem gösterir, ama asla marka falan bakmazdı. Hep aynı şeyleri giyebilirdi uzun bir süre. Erdem (Beyazıt) abi en sevdiği arkadaşıydı. Rasim abi ve diğer arkadaşlarıyla da yakındı. M. Ruhi Şirin'le de iyiydi arası...

Bir gün ona dedim ki, "Bir sürü şiir yazıyorsun, herkese şiir yazdın, bir bana yazmadın." Biraz durdu, "Kâğıt kalem getir bana hemen" dedi. "Yok" dedim, "İlham geldiğinde yaz, öyle istemem." "Yok" dedi, "Ben şair adamım, yazarım, getir sen." Oturdu, çalıştı. "Berat'e" diye bir şiir yazdı. Ben de aldım okudum, "Baştan savdın beni efendiciğim" dedim. "Yok, çok güzel şiir oldu" dedi. Daha sonra bunu Rasim abiye gösterdim, "Cahit bey bana şiir yazmış, bir bakar mısın abi şiir mi?" Okudu Rasim abi, "Bal gibi de şiir" dedi.

Berat Zarifoğlu - Ferzende Kaya

işte o şiir...

BERAT'E

Ey Berat Hanım
Otur şöyle nefes al dinlen
Ve anlat ne var ne yok halin nasıl
Eğer dersen "vaktim yok dilim yorgun
Çamaşır dağ gibi
Bulaşık bir ziyafet sonrası kadar çok
Ve çocuklar
Aç uykulu ve huysuz"
O vakit koştur didin işin bitince otur
Sonra anlat halin nice keyfin nasıl
Ey Berat Hanım dersen ki
"Bu ne zalim adam
Halimi bilmez halden anlamaz
Küçük bir şeyi mesele yapar"
-Ne büyük yalan-
Doğrusu var hakkın
N'etsem n'apsam
Kollarını bilezik
Boynunu kordon
Ayağını hal hal donatsam
Yine hakkın kalır

Bizi hoş görünüz
Sabırlı olunuz
Çocukları dövmeyiniz
Zinhar beddua etmeyiniz
Sui zan değil hüsnü zan ediniz
Ve acaba ikaz ettik hata mı ettik

NEV'İ ŞAHSINA MÜNHASIR BİR ADAM
CAHİT ZARİFOĞLU

Muhtemelen 1974 yılı olmalı. O dönemde sık sık İstanbul'a gidiyor, Üstat Sezai Karakoç'un çalışmalarına yardımcı oluyordum. Bir gün, Sezai Bey'le sohbet ederken, içeriye hiç alışık olmadığımız bir tarzın ve tavrın sahibi, son derece rahat, özgüven duygusu yüksek bir ziyaretçi geldi. Geleneğimizde (tek parçalı geleneklerde) üstatları ziyaret etmek, onlarla konuşmak, sohbet etmek zor meseledir. Bu nedenle ziyaretçiler her zaman çekingenlik hissi içerisindedir. Bu defa gelen ziyaretçi, İslami çevrelerle ya da geleneklerle ilgisi olmayan birine benziyordu. Selam ve hâl hatır sorma faslından sonra Sezai Bey bu eksantrik ziyaretçiye nerelerde olduğunu sordu. Ziyaretçi "Kıbrıs'tayım, askerliğimi yapıyorum." cevabını verince Sezai Bey, Oralarda bizim adımızı duyan var mı?" tarzında beklemediğim ve yadırgadığım bir soru sordu. Bunun üzerine ziyaretçi, "Oralarda Allah'ın adını duyan yok ki sizin adınızı duymuş olsunlar." tarzında çarpıcı bir cevap verdi. Bu nev'i şahsına münhasır zâtın, Cahit Zarifoğlu olduğunu sonradan öğrenecektim.

İllüstrasyon:Hamet Benoît

1976 yılında Mavera Dergisi'nin kuruluşuyla ilgili kimi çalışmalara katkıda bulundum. Dergide zaman zaman denemeler yazdım. Mavera'nın tanıtılması ile ilgili olarak Diriliş Dergisi ile ilgili yaptığım çalışmalar kadar yoğun tanıtım çalışmaları yaptım. Diriliş-Edebiyat-Mavera çizgisinin oluşturduğu dili/söylemi önemli buluyordum. Mavera kurucularıyla -daha sonra Yedi Güzel Adam olarak anılacaklardır- çok güzel dostluklar yaşadık. Yedi Güzel Adam'ın bugün magazin konusu olmasını da doğrusu yadırgıyorum.

Mavera ekibi ile farklı görüşlere sahiptik; ancak bu farklılıklar, dostlukların sürdürülmesine engel değildi. Ben her tür iktidara karşı, politik/ekonomik/manevi iktidar çevrelerine karşı mesafeli ve eleştirel olunması gerektiğine inanıyor, bu doğrultuda hareket ediyordum. Arkadaşlar ise bütün iktidar çevreleriyle iyi ilişkiler içerisindeydiler. Ben edebiyatın tarihsel tanıklıklar yapması, politik bir tavır sahibi olması gerektiğini savunuyor, bu konuda "Nizar Kabbani" örneğini veriyordum. Mehmet Akif Ersoy da kendi döneminde bu tanıklığı yapmaya çalışmıştır. İran'da İslam devrimi gerçekleşince, bu gelişmenin son yılların en önemli tarihsel olayı olduğunu düşünerek soluğu İran'da aldım. Mavera ekibi o dönemde daha çok Afganistan'ın işgaliyle ilgilendiler.

Cahit Zarifoğlu, bir hareket ve macera adamıydı. Çok şaşırtıcı tavırları olan sıra dışı bir insan, sıra dışı bir yazar ve şairdi. Doğuştan şairdi. Edebi bir benliğe sahipti. Nesnel dünyaya karşı istiğna hali içerisindeydi. Zaman zaman romantik bir egoperestliğe sahip olup olmadığı konusunda şüphelerim olmuştur. Zarifoğlu, genç yeteneklere edebi cesaret vermekten kaçınmazdı. Edebiyat dostluklarına önem verirdi. Çok yazardı ancak çok okuduğunu söyleyemem. Yeteneklerinin hakkını verirdi. Mizahi yönü vardı. Muziplikleri severdi. Engin gönüllü ve cömertti, konukseverdi. Zarifoğlu'nda birçok kişiyi bulmak mümkündü. Gerçekte kim olduğunu bilmekte zorlandığım zamanlar olmuştur. Zarifoğlu, normatif akıl yürütmelere itibar etmezdi. İletişime açıktı, erişilebilir konumdaydı. Bu sıra dışı adamın, bir gün tasavvufi tercihler yaparak bir şeyhe intisabını ve sıradanlaşmasını halen anlayabilmiş değilim. Ancak Zarifoğlu, tasavvufu seçtiğinde de zamanın içerisinde yaşamaya devam etti.

SIDDIK AKBAYIR

KARŞILAŞMALAR

25 MAYIS ‘83
NECİP FAZIL KISAKÜREK

BİR: Necip Fazıl’ın İstanbul’dan Ankara’ya sıkça geldiği zaman-lardan biridir. Necip Fazıl, Ankara’da Bahri Zengin’in veya M. Akif İnan’ın evinde kalır. Büyük Doğu okurları, Necip Fazıl’ı yalnız bırakmaz. Kaldığı ev, her akşam konferans salonuna dönüşür.

İKİ: Kendisinde ‘gelecek’ görülen gençler, Necip Fazıl’la tan-ıştırılır. Bol dumanlı, siyaset-sanat sohbetleri, gece yarılarına dek sürer. Necip Fazıl’ın ev konferanslarına yetenekli genç bir şair olarak Cahit Zarifoğlu da katılır. Necip Fazıl, Cahit Zarifoğlu’nu Ankara’daki ilk karşılaşmalarında tanır. Ancak, Cahit Zarifoğlu olarak değil... İstanbul’da, kendisini ziyaret eden yüzlerce öğrencinin, gencin içinde birkaç kere gidip gelmiş biri olarak da değil...

ÜÇ: Necip Fazıl’ın yüzü bir anda değişir: “Sen, evvelki yıl, zifiri karanlık bir gece yarısı, yağmurlu, fırtınalı bir havada, üzerine iri iki köpek de durmadan hırladığı halde, güm güm kapımı vurup, saçın, üstün başın perişan ve meczup, adeta yakama yapışarak ‘Beni sen mahfettin, beynimi allak bullak ettin!’ diyen şahıs değil misin?” der. O şahıs, Cahit Zarifoğlu değildir; fakat Necip Fazıl, ısrarlıdır: “Sana bakarken hayalimi biraz oynattığımda o oluyorsun. Yanıldığımı zannetmiyorum.”

DÖRT: Necip Fazıl, o kadar inandırıcı konuşur ki herkes, Zarifoğlu’na bakar. “Düştümse sana bakarken düştüm” diyecek kadar âşık, “Seçkin bir kimse değilim” diyecek kadar mütevazı, “Yüzü güneş parıltılı kız” diyecek kadar sinematografik olan Zarifoğlu’nun şair uçarılığını bilen herkeste inkârını anlayışla karşılamaya hazır ‘dost’ bakışlar belirir.

BEŞ: Necip Fazıl’a, hangi yıl olduğunu sorar. Niyeti, ondan kati bir tarih almak ve o tarihte ‘suç mahallinde olmadığını’ ispat etmektir. Fakat, Necip Fazıl belli bir tarih vermez. Askerde, Sarıkamış’ta olduğu bir tarihi vermesini boşuna bekler. Bunun dışında eğer İstanbul’da yaşadığı bir zamanı verecek olsa, ‘Ben değildim.’ dememin hiçbir anlamı yoktur. Zira, o günlerde bütün tanıdıklardan kopuk, deniz kenarlarında, anlamsız bir hayat sürmektedir. Necip Fazıl, bir tarih vermez ve öyle kalır. Hatta ‘Ben değildim.’ dediğinde Necip Fazıl’ın ikna olduğunu da sanır. Ne var ki o günlerde arkadaşlarına olayı daha teferruatlı olarak anlatır ve ‘Cahit’ti!’ der.

ALTI: Zarifoğlu, kendisine benzetilen kişiyi bulmakta zorlanmaz. Boyu kendi boyu kadar, vücutça inceliği kendi inceliği kadar, kendisi kadar esmer

7 HAZİRAN ‘87
A. CAHİT ZARİFOĞLU

olan bu adamın mimikleri, jestleri, ses tonu, hatta sigara içişi kendisine çokça benzer. Bu adam, geldiği yörenin tonları ve aksanıyla konuşan, sanatkâr mizaçlı biridir. Şiirleri ve düzyazıları vardır. Doğal bir enerjiyle değil, bir sinir enerjisiyle devinen bu huzursuz adam, kendi gözündede de bir ikiz fotoğraf gibi belirir.

YEDİ: Aralarındaki fark şudur: Kendisi, Necip Fazıl’dan en çok kırk elli şiir okumuştur. Birkaç oyununu dışında sonuna kadar bitirdiği kitabı yoktur. Kendisine benzetilen kişiyse, Necip Fazıl’ı adeta delicesine okumuştur. Necip Fazıl’ın cümleleri ile konuşur. Yazılarında adeta onun üslubu vardır. Bu üsluba bakarak yazdıklarını Necip Fazıl’ın sanmak bile mümkündür. Kendisine benzetilen kişi, bir buhran anında Necip Fazıl’ın kapısına gidip “Beni öldürdün!” demiştir.

SEKİZ: Zarifoğlu’nun sözünü ettiği kişi, Salih Mirzabeyoğlu’dur, yani Salih İzzet Erdiş. Mirzabeyoğlu’nun Necip Fazıl’la Başbaşa, İntibâ ve İlhâm adlı bir kitabı vardır. Kitabın içerisinde ve arka kapağında, Necip Fazıl’ın, ‘Hakkımda yazılmış tek harika kitap!’ notu dikkat çekicidir. Ayrıca, arka kapakta Mirzabeyoğlu ile Necip Fazıl’ın aynı bedende iki kafa, iki ruh gibi çizilmiş resimleri yer almaktadır. İBDA-C’nin açılımı da İhtilâlci Büyük Doğu Akademi-yası Cephesi’dir. Salih Mirzabeyoğlu;10 Haziran 1979 tarihli Ortadoğu gazetesinde, Necip Fazıl tarafından ‘Müjdelerin Müjdesi’ olarak takdim edilir, yine aynı gazetenin 11 Haziran 1979 tarihli nüshasında, ‘Akıncı Güç’ başlıkla yazısı Necip Fazıl tarafından tam sayfa olarak yayımlatılır.

DOKUZ: Necip Fazıl, Ankara’da tanıyamadığı Zarifoğlu’nu İstan-bul’da çok önemser. Onun, aslında hiç kimseye benzemediğini fark etmesi uzun sürmez. Onun ’yürek safı’ndaki sahici yalınlığını, insanca ve artistçe duruşunu çok sever. Zarifoğlu; artık Necip Fazıl’ın kendisine çok yakın hissettiği birkaç isimden biridir. Zarifoğlu’nun şairliğini dikkate almasa da şiirlerini okumasa da...

ON: Her ikisi de sigarayı ‘şiir gibi’ içer. Zarifoğlu, 47 yıllık ömrüne birkaç asırlık sigara sığdırırken, Necip Fazıl 79 yıllık ömrünün son nefesinde bile oğlu Mehmet’ten bir sigara yakıp kendisine vermesini ister. Her ikisinin de parmağına sigara müthiş yakışır. Sigaranın ateşinde eriyen öfke, lâcivert bir ipek kıvamıyla yüzlerinden akar. Dudakların¬dan can sıkıntısını alıp küle çevirerek avuçlarına dökülür.

çizgilerle cahit zarifoğlu

Kuşlara takılıp
gidiyor aklım...

Gökyüzüne
bakmayanların kalbi
daha çabuk kirlenir...

ah şu yalnızlık
kemik gibi
ne yanına dönsen batar

Yine de biri çıksa,
nasılsın dese
alışkanlıkla
iyiyim diyeceğim

Anılar defterinde gül yaprağı
Gibi unutuldum kurudum
Başıma düşmüş sevda ağı
Bir başıma tenhalarda kahroldum

Seçkin bir kimse değilim
İsmimin baş harfleri acz tutuyor
Bağışlamanı dilerim

halk aşksızsa sokaklar
banka dükkânlarıyla doludur...

Ayrılıkla başım belada
Gözlerini çevir gözlerime
Yoksa sensiz bu sessizlikle
Deliler gibiyim
Sensiz bu sessizlikle...

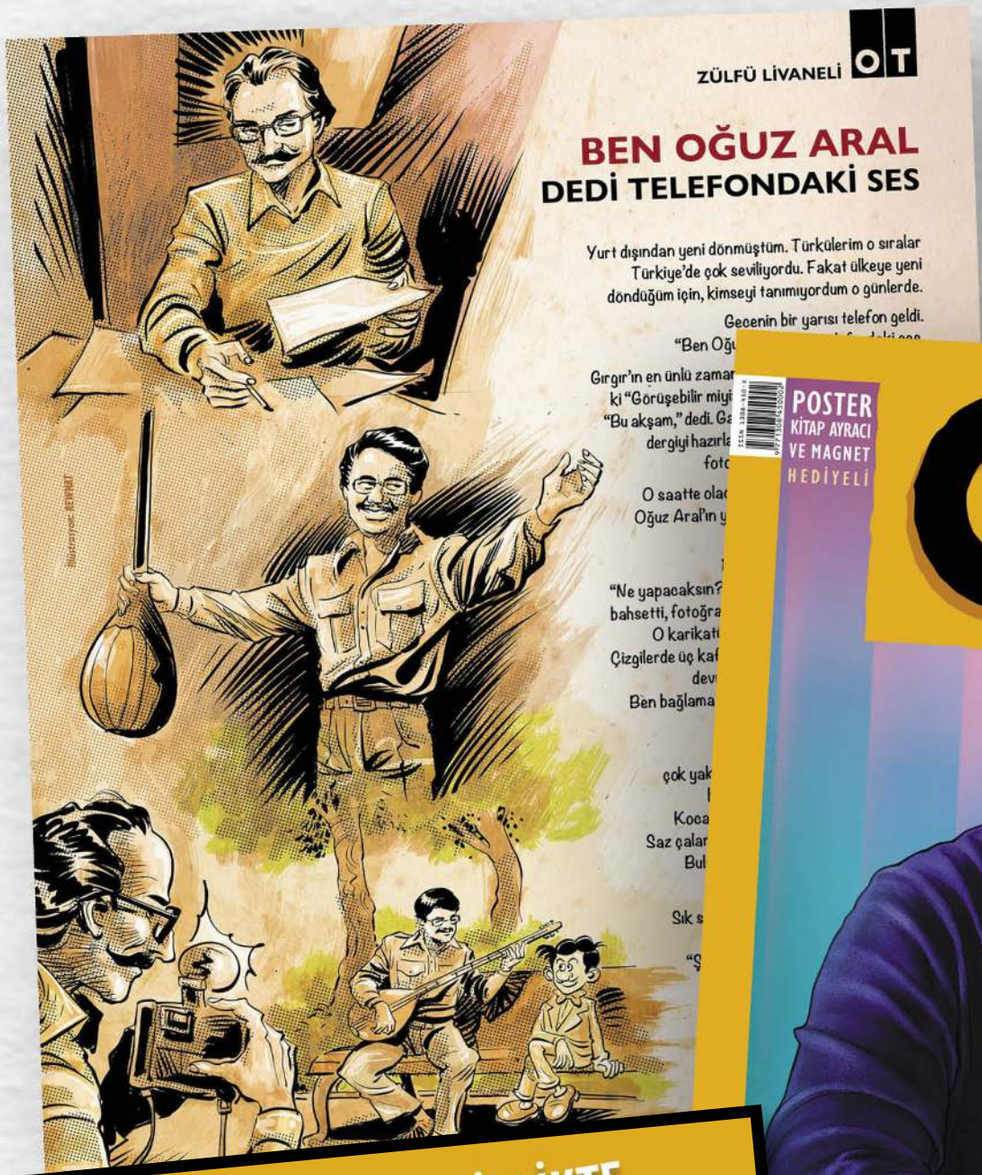
Öpüşümüz gizli olmalı öpebilirsek
uzanıp kaderlerimizden öpmeli

Bir kalbiniz vardır
onu tanıyınız
Bir şehir kadar
kalabalıktır bazıları...

OT

HAZİRAN

2 poster, 2 ayraç ve 1 magnet hediyeli!

ZÜLFÜ LİVANELİ OT

BEN OĞUZ ARAL DEDİ TELEFONDAKİ SES

Yurt dışından yeni dönmüştüm. Türkülerim o sıralar Türkiye'de çok seviliyordu. Fakat ülkeye yeni döndüğüm için, kimseyi tanımıyordum o günlerde.

Gecenin bir yarısı telefon geldi.

"Ben Oğ

Gırgır'ın en ünlü zaman
ki "Görüşebilir miyi
"Bu akşam," dedi. Ga
dergiyi hazırla
fotc

O saatte olac
Oğuz Araf'ın y

"Ne yapacaksın?
bahsetti, fotoğra
O karikatü
Çizgilerde üç kaf
devi
Ben bağlama

çok yak

Koca
Saz çalar
Bul

Sık s

"Ş

otdergi.com'da

NÂZIM HİKMET'İN BENDEKİ YERİ

Şiir benim hayatımın ayrılmaz bir parçası oldu, zaten müziğim salt müzik değil, edebiyatla müzik arasında bir yerde durdu hep. Etkilendiğim şairlerden besteler yaptım başta Nâzım Hikmet geliyor tabii... Ahmet Arif, Cemal Süreya, Ülkü Tamer, Melih Cevdet Anday, Orhan Veli... Onların şiirlerini besteledim, sonra kendi şiirlerimi besteledim. Yabancı şairlerden Louis Aragon, Federico Garcia Lorca, Bertolt Brecht gibi şairleri de besteledim ve sonuçta şiirle müzik birlikteliği gibi bir tarz oldu. Bunların içinde Nâzım'ın yeri elbette çok ayrı, çünkü Nâzım hep dediğim gibi bizim deniz fenerimiz. Dostoyevski nasıl ki "Hepimiz Gogol'un paltosundan çıktık" dediyse biz genç olan Türkiye'nin yaratıcıları da Nâzım'ın, o rüzgâra karşı yürüyen adamın kaşkolünden çıktık. Tabii ki onun yeri tartışılmaz, apayrı; şiirimizin şah damarı diyorum ben ona... Nâzım'ın istediği insanlık hep belliydi. Bütün hümanist yaratıcı beyinlerin istediği bir şey, yani barış içinde, insanların karşılıklı anlayış içinde, gelirin hakça bölüşüldüğü, adaletin hâkim olduğu barışçıl dünya özlemi. Özellikle birtakım insanların, sanatla uğraşan insanların ortak noktası... Nâzım da bunun bayraklarından birisi...

Fotoğraflar: GÜRCAN ÖZTÜRK

NE GÜZEL ŞEY HATIRLAMAK SENİ...

NÂZIM HİKMET

İllüstrasyon: SEZEN ÖZYILDIZ

HAYDAR ERGÜLEN

NÂZIM HİKMET DİZE ALFABESİ

"Akrep gibisin kardeşim": 1947'de yazdığı "Dünyanın En Tuhaf Mahluku" şiiri bu dizeyle başlar, *"kabahatın çoğu senin, canım kardeşim!"* dizesiyle biter. Hiçbir şeyin değişmemiş olması ne acı! Georges Moustaki ve Yves Montand'ın da söylediği Fransızca bir şarkı oldu şiir.

"Bugün Pazar": *"Bugün beni ilk defa güneşe çıkardılar."* 1938'de son cezaevi serüvenine başladığında yazdığı "Bir Cezaevinde, Tecritteki Adamın Mektupları" şiirinin 3. bölümü bu dizelerle başlar. Tutsaklığı tam 12 yıl sonra, 1950'de, büyük girişimler sonucu sağlanan afla sona erer.

"Ceviz Ağacı": "*Ben bir ceviz ağacıyım Gülhane Parkı'nda/ Ne sen bunun farkındasın, ne polis farkında"* dizeleriyle biten ünlü şiirini 1 Temmuz 1957'de, Balçik'te yazmış. Bu şiire dair çok komik öyküler dolaşıyor ortalıkta, şairin polisten saklanmak için ceviz ağacına tırmandığı gibi. Olmaz mı? Olmaz diyemem!

"Çocuklara kıymayın efendiler": Şubat 1955 tarihli "Bulutlar Adam Öldürmesin" şiirinden. 'Çocuklara, analara, gelinlere, ihtiyarlara kıymayın efendiler!' der barış şairimiz. Söylemeye gerek var mı, hâlâ ve en çok çocuklara kıyıldığını?

"Dostların arasındayız!/Güneşin sofrasındayız'!" İlk dönem şiirlerinden, "Güneşin Sofrasında Söylenen Türkü"den. *"Dalgaları karşılayan gemiler gibi,/ gövdelerimizle karanlıkları yara yara..."* dizeleriyle başlanır, yeryüzü güneşin sofrası oluncaya dek de söyleneceğe benzer!

"Ellerinize ve yalana dair": (1949) Uzun mahpusluğunun sonuna doğru yazdığı şiir. Özellikle "İnsanlarım, ah, benim insanlarım,/antenler yalan söylüyorsa,/yalan söylüyorsa rotatifler,/ kitaplar yalan söylüyorsa/duvarda afiş, sütunda ilan yalan söylüyorsa..." diye başlayan dizeleriyle çok ünlüdür.

Franko faşizmine karşı şiir: 1936-39 arası yaşanan İspanya İç Savaşı'nda General Franco ve Falanjistlere karşı, 25 Aralık 1937'de yazdığı "Karanlıkta Kar Yağıyor", büyük bir antifaşist şiirdir: *"Karanlıkta kar yağıyor,/Sen Madrid kapısındasın/ Karşında en güzel şeylerimizi/*Ümidi, hasreti, hürriyeti/*Ve çocukları öldüren bir ordu"*

Güzel günler göreceğiz çocuklar!": Aylardan haziransa, şehirlerden İstanbul'sa ve hâlâ umut varsa, bu dizeyi anmamak olmazdı! Nâzım Hikmet'in "Nikbinlik" şiiri, Edip Akbayram'ın müzik yorumuyla daha da yaygınlaştı, marşa dönüştü: *"Güzel günler göreceğiz çocuklar/motorları maviliklere süreceğiz/Çocuklar inanın inanın çocuklar/Güzel günler göreceğiz güneşli günler"*. Çocuklar gibiyiz, inanıyoruz!

"5 Kasım 1945": "Çiçekli badem ağaçlarını unut./ Değmez./Bu bahiste/geri gelmesi mümkün olmayan hatırlanmamalı./Islak *saçlarını güneşte kurut:/olgun meyvelerin baygınlığıyla parıldasın/nemli, ağır kızıltılar.../ Sevgilim, sevgilim,/mevsim/sonbahar." Piraye İçin Yazılmış: Saat 21-22 Şiirleri*'nden.

"Hapiste yatacak olana bazı öğütler" verir şair 1949'da. 20 yılı aşkındır çünkü mahpusluğu. Nerdeyse şairliği kadar da mahpusluğu vardır. Ama o hep içerden dışarıyı teselliye çalışır, Piraye'yi, yoldaşlarını, halkı: *"Belki bahtiyarlık değildir artık/boynunun borcudur fakat/düşmana* inat/bir gün fazla yaşamak" diyecektir.

"Itır": *Rubailer*'i anmamak olmaz, en sevdiğim şiirlerindendir. Her okuyuşumda, 'Niye daha fazla yazmamış!' diye üzülürüm. Itır da oradan kalma, 6. Rubaiden: *"Öptü beni:"-Bunlar, kainat gibi gerçek dudaklardır," dedi./ "Bu ıtır senin icadın değil, saçlarımdan uçan bahardır,"- dedi,/"*İster gökyüzünde seyret, ister gözlerimde:*/"körler onları görmese de, yıldızlar vardır,"- dedi..."*

"İyice yaklaştı bana büyük karanlık"/*Dünyayı telaşsız, rahat/seyredebiliyorum artık./ Artık şaşırtmıyor beni dostun kahpeliği,/elimi sıkarken sapladığı bıçak."* "Pırağ"da, 21 Temmuz 957'de yazdığı "Son Otobüs" şiirinde, putların ormanını baltalayarak geçtiğini söyler. SSCB'deki kimi sekterliklere işaret eder.

"Japon Balıkçısı": (1956) Hiroşima'ya atılan atom bombasının etkilediği Pasifik Okyanusu'nda ölen bir balıkçının türküsü: *"Bu gemi bir kara tabut./Bademgözlüm beni unut./Çürük yumurtadan çürük,/benden yapacağın çocuk./Bu gemi bir kara tabut./ Bu deniz bir ölü deniz./ İnsanlar ey, nerdesiniz?/Nerdesiniz?"*

"Kerem Gibi": Sovyetler Birliği'nde Mayakovski etkisinde yazdığı ilk dönem şiirlerinden (1930): *"Ben diyorum ki ona:/-Kül olayım/Kerem/gibi/yana/yana./ Ben yanmasam/sen yanmasan/biz yanmasak,/ nasıl/çıkar/karan-/-lıklar/aydın-/-lığa..."*

"Laypzig, 6 Eylül 1961": Şiirin adı "Yaprak Dökümü". Leipzig'de sonbahar, şairde keder var, hem de elli bin türünden, kimi gözyaşı döker kimi yaprak, Nâzım Hikmet de içini döküyor: *"elli bin kere gördüm yaprak dökümünü/düşüşlerini sürünüşlerini çürüyüşlerini yaprakların/elli bin kere duydum ölü hışırtılarını kunduramın altında avucumda ve parmaklarımın ucunda/ama yaprak dökümüne rastlamak yine de burar içimi."*

"Mavi Gözlü Dev": İşte biçimini sevsem de, söylediklerini sevmediğim bir Nâzım Hikmet şiiri. Bir komüniste, büyük bir şaire hiç yakışmayan, 'erkek dili'yle yazılmış, kadını küçük düşüren, kendisini 'dev'leştiren bir şiir. Devrimcinin 'dev'i değil ama, olsa olsa devlet dilinin devi: *"Minnacık bir kadın sevdi"* ne demek usta, hiç olmamış!

"Nâzım Hikmet'in kadını": "1945 yılı aralık ayının dördü"nde, "İlk göz göze geldiğimiz günkü elbiseni çıkar sandıktan*/giyin, kuşan,/benze bahar ağaçlarına..."* dizeleriyle Piraye'ye yazdığı *Saat 21-22 Şiirleri*'nden biri, *"böyle bir günde yılgın ve kederli değil,/ne münasebet,/böyle bir günde bir isyan bayrağı gibi güzel olmalı Nâzım Hikmet'in kadını..."* dizeleriyle biter.

"Otobiyografi": "1961 yılı 11 Eylül'de Doğu Berlin'de" yazılan bu "Otobiyografi", aslında serüvenin poetik bir özeti sayılır, en etkileyici bölümü ise hiç kuşkusuz *"kimi insan otların kimi insan balıkların çeşidini bilir/ben ayrılıkların/kimi insan ezbere sayar yıldızların adını/ben hasretlerin"* dizeleridir.

Ölüm: "Yaşamaya Dair"(1947-48) başlıklı şiirinde kurcalar ölümü en çok, *"hiç ölünmeyecekmiş gibi yaşanacak..."* der, *"Yani, öylesine ciddiye alacaksın ki yaşamayı,/yetmişinde bile mesela, zeytin dikeceksin,/ hem de öyle çocuklara falan kalır diye değil,/ölmekten korktuğun halde ölüme inanmadığın için,/yaşamak, yani ağır bastığından"* diye de yaşama güzelleme yapar.

Piraye, Pirayende: Şairin sevgili karısı, en güzel aşk şiirlerini yazdığı ve *Memleketimden İnsan Manzaraları* (1941) adlı destansı yapıtını şu sözlerle adadığı kadın: "Hatice Piraye Pirayende. Doğum yeri neresi, kaç yaşında, sormadım, düşünmedim, bilmiyorum. Dünyanın en iyi kadını, dünyanın en güzel kadını. Benim karım."

Rakı: Herkes gibi şair de en çok uzaktayken, sürgündeyken özler anason kokusunu. Hele o şair 'büyük gurbetçi' Nâzım Hikmet'se! "Şu Varna deli etti beni,/divane etti,/ Sofrada domates, *yeşil biber, kalkan tavası,/radyoda "Ha uşaklar!" Karadeniz havası,/ rakı kadehte aslan* sütü, anason,/uy anason kokusu!" 6 Haziran 1957'de, Varna'da yazdığı "Sofra" şiirinden.

"Saman Sarısı": "*Seher vaktı habersizce girdi gara ekspres"* dizesiyle yola çıkan uzun şiir. Bir ömrün özeti gibi. Son sevgilisi "Vera Tulyakova"ya derin saygılarla adamış. Şiirin yazıldığı yerler, "Tiren, Varşova- Krakof-Pırağ-Moskova-Paris-Havana-Moskova", 1961: *"Sen mutluluğun resmini yapabilir misin Abidin/işin kolayına kaçmadan ama"* dizelerinin de şiiri.

Şeyh Bedreddin Destanı: Simavna Kadısı Oğlu'nun destanını 1936'da yazar. Şairin Divan şiiri birikimini nasıl özümsediğini ve geleneği nasıl yepyeni bir biçimde, üstelik sınıfsal olarak da karşı olduğu halde, devrimci bir tutumla, Osmanlı'ya başkaldıran bir din bilgininin şiirini yazdığını gösterir bu büyük yapıt. Benim de en çok sevdiğim kitabıdır: *"Yağmur çiseliyor/Korkarak/Yavaş sesle/Bir ihanet konuşması gibi".*

"Tebahhur Suresi": "Kıyamet Sureleri"nin ikincisi olan, ilki "Alametler Suresi"dir, bu şiir *"Bu dem kıyamet demidir,/bu, buhara inkılabıdır kaynayan suyun..."* dizeleriyle biter.

"Ufak iş deme": "Hapiste Yatacak Olana Bazı Öğütler" (Mayıs 1949) şiirinin en dokunaklı bölümlerinden: *"Bir de kim bilir/sevdiğin kadın seni sevmez olur/ufak iş deme/yemyeşil bir dal kırılmış gibi gelir/içerdeki adama."*

"Üç Selvi": (1933) Bazı şiirler, örneğin "Masalların Masalı" da (7 Mart 1958, Varşova- Şvider) Ruhi Su'dan dinleyince, hep onunla hatırlanır artık. Benim için "Üç Selvi" de öyle: *"Kökleri yerde, başları yıldızlarda/üç selvi."*

"Vasiyet": *"Yoldaşlar, nasip olmazsa görmek o günü,/ölürsem kurtuluştan önce yani,/alıp götürün/ Anadolu'da bir köy mezarlığına gömün beni"* demişti, 27 Nisan 1953'te, Barviha Sanatoryum'unda yatarken. 'Vasiyet'i hâlâ duruyor. Ne zaman?

"Yapıyla Yapıcılar": (Moskova, 1955) Bu şiiri de unutamam. 50 yılı geçmiştir, Çetin Altan 45'lik plağa okumuştu bu şiiri: *"Yapıcılar türküler söylüyor,/ yapı türkü söyler gibi yapılmıyor ama./Bu iş biraz daha zor."*

*"**Zavallı çocuğum Orhan Selim**"*: Kendi adıyla yazmasının yasak olduğu zamanlarda, gazetelerdeki köşe yazıları için bu mahlası kullandı, aynı zamanda hiciv şiirlerinde de: *"Benim sıska/ benim cılız/benim zavallı çocuğum Orhan Selim/.../ Sende beni sattığını gösteren/bir tek satır bulanın/alnını karışlarım!"*

Güzel günler göreceğiz güneşli günler...

KAAN KOÇ

FENERBAHÇE VEREMİNDEN CEMAL SÜREYA GOLÜNE: MEMET FUAT

1945 yılının soğuk günlerinde iki gün üst üste maç izlemeye giden futbol tutkunu o genç adam, Karagümrük Stadı'ndan çıkmış ertesi günkü maçı seyretmek için Fenerbahçe Stadı'na gitmeyi planlarken bir şeyden habersizdi; yarınki karşılaşmadan sonra ateşi 37'nin altına düşmeyecek ve birkaç gün içinde de acı bir hastalığa yakalanacaktı: verem!

ATEŞLE UĞRAYAN GELECEK

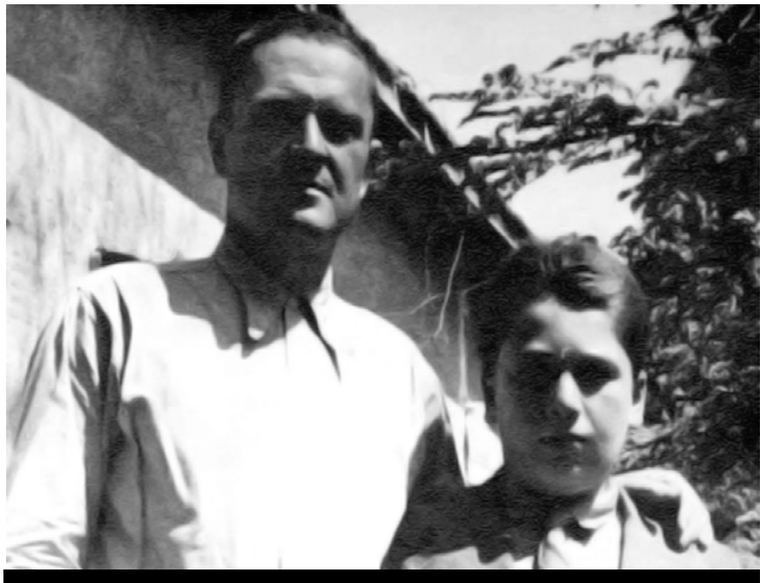
16 Şubat 1926'da İstanbul, Erenköy'de doğan o genç adam çok değil henüz ortaokulun başlarındayken tutuldu futbol ve Fenerbahçe sevdasına. Fenerbahçe Stadı'nın hemen yanındaki *"Kadıköy 1. Orta"*da okuyor ve sık sık yanıbaşındaki stadyuma gidip futbolcuları ve o zamanlar orada antrenman yapan atletleri seyrediyordu. O günlerde sahadaki takım çalışması, birliktelik ve estetik hareketler adeta büyülüyordu onu. Ama 2 sonucundan habersizdi o büyünün; yıllar sonra kendi takımıyla Fenerbahçe'yi o sahada devirecek ve futbola düşkünlüğünün yan etkisiyle Türk Edebiyatı'nın seyrini kökten değiştirecek bir yola girecekti. Hayat, onun gelecek senaryosunu yazmak için kalemi eline aldığında o 19 yaşındaydı ve tir tir titriyordu veremin ateşinden...

"OĞLUM MEMET!"

Ömrü boyunca onu kısıtlayıp solunumunu bir bıçak gibi kesen o hastalığa yakalandığında Haydarpaşa Lisesi'ni bitirmek üzereydi ve hedefi Yüksek Mühendis Mektebi'nin Mimarlık bölümüydü. Ortalaması da yetiyordu bu hayalini gerçekleştirmeye fakat doktorunun kararı da en az hastalığı kadar keskindi; *"zayıf ciğerleri ve tedavi gerekliliğinden ötürü devam zorunluluğu olmayan bir bölüm!"*
O gün milyonlar adına, kusursuz bir üçgen harekete geçmişti; ona hasretle *"Oğlum Memet!"* diye seslenen Nâzım Hikmet, Nâzım'ın deyişiyle kendi eserlerinin üstünde çok etkisi olan, üstün sanat becerisine sahip annesi Piraye ve o Fenerbahçe maçının acı sonuyla mimarlık arzusundan kopup İngiliz Dili ve Edebiyatı'na başlayışı... Edgar Allan Poe, John Steinbeck, Erskine Caldwell ve Jack London'dan öyküler, Walt Whitman'dan şiir çevirileri, ülke tarihinin en özenli yayınevinlerinden biri olan De Yayınevi, Yazko Edebiyat, Adam Sanat ve Yeni Dergi gibi değerler Karagümrük ve Fenerbahçe Stadlarından sonraki durağı olacaktı. Memet Fuat, Türk Edebiyatı'nın çimlerine keskin bir 10 numara olarak ayak basıyordu işte...

4. PENALTI GOLÜ

Yazılar yazan bir mimar olmaktı hayali fakat artık spordan kopamayan bir edebiyat adamı olmuştu. Türk Edebiyatı'na yeni isim ve eserler kazandırırken bir yandan da aklı sokakta top oynarken bağırıp çağırıyorlar diye azarlanan çocuklardaydı. Şiirsel bir çözüm buldu sonra; bu çocukları toplayıp sporcu eğitimi verecek, birlikteliği ve sportmenliği öğretecekti. Fakat bu adım öylesine büyüdü ki, önce öfkeli komşular yatıştı, anne-babalar çocuklarının maçlarını izlemeye geldi, sonra da bir kulüp kurma düşüncesi bütün Altunizade semtine yayıldı ve Altınyurt Gençlik ve Spor Kulübü kuruldu. Kurucu üyeleri arasında Memet Fuat, Metin Yasavul ve Tuna Baltacıoğlu'nun olduğu bir spor serüveni böyle bitemezdi elbet. Bitmedi de; zaman içinde Galatasaray ve Fenerbahçe genç takımlarını mağlup eden, Memet Fuat'ın yabancı futbol kitaplarıyla antrenman yaptırdığı o genç adamlar, artık kulüp bünyesinde edebiyat çalışmaları yapıyor, tiyatro oyunları sahneliyor ve satranç, müzik, eskrim, resim, fotoğraf ve voleybola kadar birçok etkinliğin üyeleri oluyordu. Bir kadının bir akşam camdan *"Bağırış çağırış kafam şişti, defolun başka yerde oynayın!"* çığlığı Memet Fuat'ın adımıyla Halkevleri'ne benzer bir eğitim madenine dönüşüvermişti. Sokaktan kovulan çocuklar bir takım olmuştu böylelikle. Daha sonraları futboldan voleybol antrenörlüğüne geçen ve milli takım hocalığı dahi yapan Memet Fuat,
19 Aralık 2002'de akciğer yetmezliğinden hayatını kaybetti. Edebiyatın büyük adamı, Fenerbahçe'nin *"hasta"* taraftarı ve yüzlerce sporcuyu sanatla iç içe yetiştiren o eğitim insanı bir de tarihe geçen ironik bir gol yedi ama... Ülkü Tamer, anılarını kaleme aldığı Yaşamak Hatırlamaktır'da şöyle çizer o günlerin -pek bilinmedik- tablolarından birini: *"Düzenli maçlar yapıyorduk artık. Kemal (Özer), Adnan (Özyalçıner), ben en has 'müdavim'lerdik. Adnan kalede oynuyordu. Kemal savunmanın belkemiğiydi. Memet Fuat, sırtında ceketi, orta alanda takımı yönetiyor, ayağına gelen topları milimetrik paslarla dağıtıyordu. Ben ise "gole giden bir panter" olarak koşturup duruyordum. Her keresinde 8-10 kişi oluyorduk mutlaka. Arada bir Demir Özlü, Ferit Öngören, Feridun Metin Aksın, Cemal Süreya, Edip Cansever de katılıyordu bize. Bir keresinde Asım Bezirci bile gelmişti."*

Nazım Hikmet ve Memet Fuat

İşte o kafiyeli maç günlerinin birinde Cemal Süreya Memet Fuat'a bir teklifte bulunur;
*"Fuat, geç kaleye,
üç penaltı atacağım. Üçü de gol olursa bizim bir arkadaşın şiir kitabını ücretsiz basacaksın."*
Memet Fuat bu hoş meydan okumayı kabul edip kaleye geçer ve başlar penaltılar. Cemal Süreya bu, Türk Şiiri'nin en incecisi, üç vuruşta da topu yollar ağlara şiirlerindeki gibi. Ama kaleci Fuat sözünü unutur. 1 yıl sonra Cemal Süreya'nın o arkadaşı başka bir yayınevinden yayınlatır kitabını. Hesapta olmayan 4. penaltı golü o kitabın kapağındaki 5 kelimeyle gelir; Ahmed Arif - Hasretinden Prangalar Eskittim...

ÜLKÜ TAMER
Yaşamak Hatırlamaktır

Cemal Süreya'nın penaltısı

Düzenli maçlar yapıyorduk artık.
Kemal Özer, Adnan Özyalçıner, ben en has 'müdavim'lerdik.

Adnan kalede oynuyordu. Kemal savunmanın belkemiğiydi.
Memet Fuat, sırtında ceketi, orta alanda takımı yönetiyor,
ayağına gelen topları milimetrik paslarla dağıtıyordu.

Ben ise "gole giden bir panter" olarak koşturup duruyordum.

Her keresinde 8-10 kişi oluyorduk mutlaka.
Arada bir Demir Özlü, Ferit Öngören, Feridun Metin Aksın,
Cemal Süreya, Edip Cansever de katılıyordu bize.
Bir keresinde Asım Bezirci bile gelmişti.

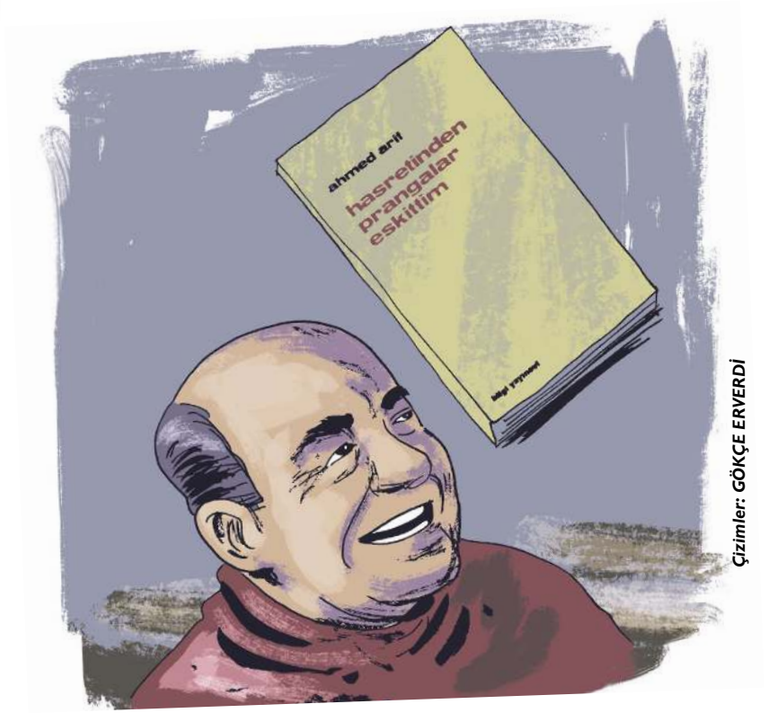
İşte o kafiyeli maç günlerinin birinde Cemal Süreya,
Memet Fuat'a bir teklifte bulunur...

"Fuat, geç kaleye, üç penaltı atacağım. Üçü de gol olursa
bizim bir arkadaşın şiir kitabını ücretsiz basacaksın."

Memet Fuat bu hoş meydan okumayı kabul edip kaleye geçer
ve başlar penaltılar.

Cemal Süreya bu, Türk şiirinin en incecisi, üç vuruşta da topu yollar
ağlara şiirlerindeki gibi. Ama kaleci Fuat sözünü unutur.

Bir yıl sonra Cemal Süreya'nın o arkadaşı başka bir yayınevinden
yayımlatır kitabını.

Hesapta olmayan 4. penaltı golü
o kitabın kapağındaki 5 kelimeyle gelir:

Ahmed Arif - Hasretinden Prangalar Eskittim.

Çizimler: GÖKÇE ERVERDİ

Federico García Lorca şiirlerinde aşkı, tutkuyu, hayal kırıklığını, ayrılığı; en çok da ölümü anlatır. O gün geldiğinde gitarıyla bir portakal ağacının dibine gömülmek ister, bir de balkon kapısının açık kalmasını…

ENDÜLÜSLÜ BİR ŞAİR: FEDERICO GARCÍA LORCA

"Her akşamüzeri bir çocuk ölür,
Her akşamüzeri Granada'da
Her akşamüzeri yerleşir de su
Dostlarıyla konuşur baş başa
Yosundan kanatları var ölülerin
Bulutlu yel ve duru yel yan yana..."

Federico García Lorca

"Ne garip şu ikindi sazlıklarında
'Federico' adında olmak..."

Federico García Lorca: Endülüslü bir şair. İspanya'sına meftun bir oyun yazarı. Aynı zamanda ressam, kompozitör, yönetmen... İspanya İç Savaşı sırasında ülkesinin yaşadığı dramı, ağıtlar yakılan Granada'yı, insanlarını, portakal ağaçlarını, çingene romanslarını, Córdoba surlarını, Endülüs'ün ruhunu sanatına ustalıkla yansıtmıştır. İspanya tarihinin en karışık dönemine tanıklık eden Lorca, şiirlerinde ve oyunlarında bu geçiş sürecinin sancılarını, çağının karmaşıklığını sıkça konu eder. Lorca, çarpıcı imgelerle dolu bir şiir yaratmayı ve lirik tiyatronun önemli bir temsilcisi olmayı başarır.

İSPANYA'NIN KARANLIĞI, SANATIN AYDINLIĞI

Almanya'da ve İtalya'da faşizmin, İspanya'da da Franco rejimiyle diktatörlüğün geldiği yıllardır. Ülkede sosyal ve siyasi gerginlik en üst seviyelerdedir. Böyle bir dönemde Lorca, sosyalist görüşleri nedeniyle hedef hâline gelir. Ölüm tehditlerinin, baskıların ardı arkası kesilmez. Ancak Endülüs'ün ince ruhlu şairi Lorca, hiçbir zaman şairlerin öldürüleceğine inanmaz. Lorca'nın bu düşüncesi, karanlığın içinde beslediği umudu işaret eder. Fakat o karanlık yıllar, İspanya'nın sanat anlamında en aydınlık yıllarıdır. Picasso, Salvador Dali gibi dünya sanat tarihini etkilemiş ressamlar, Lorca gibi büyük şairler bu dönemde yetişir.

38 YILLIK BİR ÖMÜR

Federico García Lorca şiirlerinde aşkı, tutkuyu, hayal kırıklığını, ayrılığı; en çok da ölümü anlatır. O gün geldiğinde gitarıyla bir portakal ağacının dibine gömülmek ister, bir de balkon kapısının açık kalmasını... 20. yüzyılın unutulmaz şairlerinden Lorca'nın 38 yıllık kısa hayatı, Granada yakınlarında bulunan bir zeytin ağacının önünde son bulur. Federico García Lorca kısacık yaşamına -sanki vaktinin az olduğunu bilir gibi- çok sayıda tiyatro oyunu ve yüzlerce şiir sığdırmıştır. García Lorca, eserleriyle sadece kendi kuşağının sanatçılarını etkilememiştir; kendisinden sonra gelen sanatçıları da derinden etkilemiş ve etkilemeye devam etmektedir.

GRANADA VE PORTAKAL AĞAÇLARI

İspanya'nın en büyük şairlerinden biri olan Lorca, 5 Haziran 1898'de Granada yakınlarında yer alan Fuente Vaqueros kasabasında dünyaya gelir. Lorca'nın çocukluğunun geçtiği, şairin büyük bir aşkla bağlı olduğu Granada, İspanya'nın güneyinde bulunan küçük bir Akdeniz kentidir. Flamenko ezgileri ve İspanya tarihi iç içe geçmiştir Granada'da. Bu şehrin insanları, acıları, çeşmeleri, dar sokakları ve portakal ağaçları Lorca'nın sanatında sıkça karşımıza çıkar. García Lorca'nın dizelerini okurken bir şairin yaşadığı kentle arasındaki aşkı ve Granada Ovası'ndaki portakal ağaçlarının kokusunu iliklerinize kadar hissedersiniz.

TÜRKÜLER, AĞITLAR, BALATLAR...

Dedesi Victor Hugo hayranıdır. Amcasının da bir şiir kitabı yayımlanır. Sanat, Lorca'nın hayatına çok küçük yaşlarda tesir eder. Ailesinden öğrendiği halk türküleri ve hikâyeler, Lorca'nın imgeleminin temelini oluşturur. Ve nihayetinde sanata meraklı bir ailede büyüyen Lorca'nın, tiyatroya, şiire ve müziğe kayıtsız kalması mümkün olmaz. Şiirlerinde Doğu ve Batı edebiyatının formlarından (türküler, ağıtlar, balatlar) örnekler kullanmaya çalışır Lorca. Ve yazdığı birçok şiirde doğduğu kentten, Granada'dan söz eder. Fuente Vaqueros'un meydanında "Granada, çeşmelerin sesiyle yaşar" diyen Lorca'nın heykeli yer alır. Heykelin etrafında çeşmeler bulunur.

Lorca, 1936 yılının Ağustos ayında Granada yakınlarında 30 kişiyle birlikte kurşuna dizildi. Büyük ihtimalle akşamüstü saat beşti...

O çeşmelerin sesi, Lorca'nın yazmak için ilham aldığı Granada'sının sesidir. "Tanrı'nın bağışıyla bir gün üne kavuşursam bu ünün yarısı, beni yetiştiren ve beni ben yapan -doğuştan şair- Granada'ya ait olacaktır" diyerek Granada'nın hakkını teslim eder.

AY, KAN VE ÖLÜM

"Şiir okunmak içindir, kitaba girdi mi ölür" der Lorca. Çünkü o yıllarda şiirlerinin basılmasına karşıdır. Hatta bu düşüncesi sebebiyle şiirlerini yayımlamadan önce belirli çevreleri gezerek kendisi okur. Dönemin kaotik siyasi hareketleri, Lorca'nın düşün hayatını şekillendirir. Her dizesinde acı çeken insanlarla acı çektiğini bize hissettirir. Lorca'nın şiirlerini yorumlayanlar, onun eserlerinde sıkça karşımıza çıkan ay, kan, rüzgâr, at, zeytin gibi kelimeleri birer sembol olarak kabul ederler. Lorca şiirlerinde kullandığı bu simgesel dille, aşk, tutku, ayrılık, doğum ve ölüm gibi temaları okura aktarır. Ölüm karşısında duyduğu büyük üzüntüyü, toplumsal baskılara başkaldırışını, sırf bu baskılar sonucu ölen insanları derin bir duygu yoğunluğuyla anlatır García Lorca. Çünkü yaşanmış olanı anlatmaktır gayesi. Yaşadığı coğrafyada yaşanan trajedi, Lorca'nın gerçeğidir. Ve sanatının her dalında bu gerçeğe yer verir.

İSPANYOL FOLKLORU VE HALK EZGİLERİ

Bugün Lorca denince akla önce şiir geliyor ama aslında Lorca sanat hayatına müzikle adım atar. İspanyol folkloru ve halk ezgileriyle yakından ilgilenir. Kendi şiirlerini besteler. Lorca'nın bu çok yönlülüğü ona sınırları aştırır ve onu uluslararası bir şair yapar. Lorca'nın hem müzikte hem edebiyatta çok güçlü olması onun şiirlerini fonetik açıdan da kuvvetlendirir. Ve şiirlerinin etkisini derinleştirir. Lorca'nın müziğe olan ilgisi, günün birinde İspanyol besteci Manuel de Falla ile yollarının kesişmesini sağlar.

BERNARDA ALBA'NIN EVİ

Lorca'nın tiyatro oyunlarına baktığımızda yine bir gerçekçilikle karşı karşıya geliriz. Çünkü Lorca ilhamını insandan ve yaşanmışlıklardan alan bir sanatçıdır. Eserlerine ataerkil toplum düzenini, bu düzende kadının "görünmeyen" oluşunu eleştirir. Bazı eleştirmenlere göre Lorca, yazdığı kadın karakterlerde de aslında kendisini anlatmaya çalışır. Örneğin kırsal tragedya olarak tanımlanan 'Bernarda Alba'nın Evi' isimli tiyatro oyunu, zamanın İspanya'sının köylerinde yaşayan kadınların baskılar sonucu yaşadıkları acıyı, birey olamayışlarını ve çektikleri sıkıntıları anlatır. Eser, manastıra dönüşen bir evde kadınların baskılanmış dünyasını anlatmanın ötesinde bir eser olarak da yorumlanır. Diktatör Franco yüzünden karanlığa gömülecek olan İspanya halkının çaresizliğine ve sıkışmışlığına da vurgu yapar niteliktedir.

LİVANELİ, LORCA VE 'ATLI'

Lorca'nın, Melih Cevdet Anday ve Sabahattin Eyüboğlu tarafından 'Atlı' (Córdoba) olarak Türkçeye çevrilen şiiri, Zülfü Livaneli tarafından bestelenir. Beste de sözler kadar derin ve etkilidir. Lorca şiirinde ölümün kaçınılmazlığını, Córdoba'ya asla ulaşamayacağını anlatırken; Zülfü Livaneli de bestesiyle adeta bir marş etkisi yaratır.

PICASSO VE DALI İLE DOSTLUĞU

Granada yıllarında Manuel De Falla, ressam Salvador Dali, Picasso, yönetmen Luis Buñuel, şair Rafael Alberti gibi önemli sanatçılarla dostluklar kurar Lorca. Madrid akşamlarında Cafe El Paseo de la Castellana'da sıkça bir araya gelerek sanat ve siyaset tartışmaları yaparlar, özel sanat geceleri düzenlerler.

AH, O KORKUNÇ BEŞTE AKŞAMÜSTÜ!

Lorca, ölüm tehditlerine rağmen Granada'dan ayrılmak istemez. Daha önce akşamüstü saat beşte öldürülen bir arkadaşı için bir şiir yazar. Şiirin adı; 'Süsme ve Ölüm' olur: "Saat tam beşti akşamüstü/Ak çarşaf getirdi bir çocuk/Akşamüstü saat beşte/Bir sepet kireç hazırlandı/Akşamüstü saat beşte/Gerisi ölümdü, yalnız ölümdü/Akşamüstü saat beşte." Ve Federico García Lorca, 1936 yılının Ağustos ayında Granada yakınlarında 30 kişiyle birlikte kurşuna dizildi. Büyük ihtimalle akşamüstü saat beşti...

Kaçırdığınız sayılar ve OTdergi ürünleri

trendyol'da

trendyol.com

trendyol express

İllüstrasyon: LEVENT GÖNENÇ

Ve ben şairim... Namus işçisiyim yani Yürek işçisi

Ahmed Arif

1927-1991

Ahmed Arif'in oğlu olmak, herhangi bir babanın oğlu olmak gibi zaten. Çünkü her şeyden önce ben onu, sadece bir baba olarak bildim. Sonrasında, Ahmed Arif'ti o... Onun çocuğu olmak hayatımın doğalıydı. Bana verilendi; içine doğduğumdu.

AHMED ARİF'İN OĞLU OLMAK

Anne babasıyla beraber, onlarla iç içe büyüyen çok mutlu bir çocuk olduğumu hatırlıyorum. Yaşadıkları hikâyelerin bir kısmına şahit oldum, yetişemediklerimin çoğunu da annemden dinledim. Babamdansa, öldüğü güne yani on yedi yaşıma kadar öğrenebileceğim her şeyi öğrenmeye çabaladım. Zor ve acımasız dönemlerden geçmiş olsalar da, birbirlerini çokça sevmiş iki insanın yarattığı mücadele ve aşk dolu bir evin çocuğuyum. Babamın oğlu ya da çoğu için Ahmed Arif'in Filinta'sıyım...

***

Bir Düzgün Adam... Babam 23 Nisan 1927 doğumluydu. Çoğu yerde 21 Nisan olarak geçer ama yanlıştır. 1991'de ben üniversite birde, on yedi yaşımdayken kaybettik onu. Onunla çocukluğumu yaşayabildim. Neyse ki tanıyabildim onu. Şimdi yanımızda olsa ne güzel olurdu. Ne güzel olurdu keşke yaşasa. Neler alırdık ondan kim bilir?

***

Prensipleri vardı babamın. Haksızlığa tahammülü yoktu; birçoğumuz gibi. O dönem yakınları da uğruyordu haksızlıklara. Ama babam, haksızlığa sırf kendi uğradığı için, bir nefret ya da intikam duygusu beslemiyordu, tuhaf. Onlar dönemin büyük gönüllü adamlarıydı. Onların gönlünde nefreti, intikamı bulamazsın. Büyüklükleri unutabilmelerinden geliyor. Hafızasından bu kinleri silmekti zaten onun işi. Çünkü içinde nefret varsa, bil ki şiir yazamazsın. Nefret sevgiden daha güçlü bir duygu...

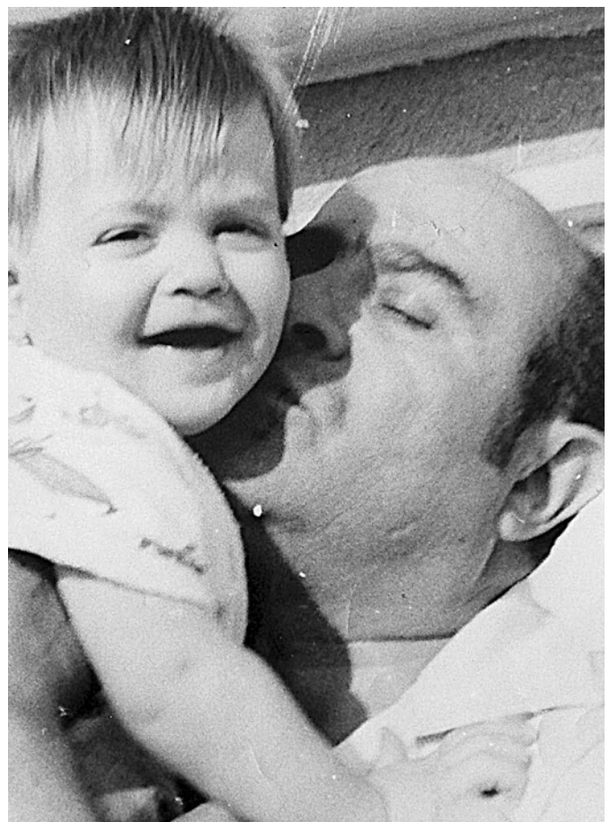
***

Ben babamı erken fark ettim. Yani onun babamdan öte, bir şair olduğunu, bir tavrı olduğunu iki, üç yaşlarımda algıladım. Sonraları da o tavrın ne kadar büyük olduğunu; bundan dolayı başına neler gelebileceğini görmeye başladım. O tavrın yazıyla, şiirle bağlantılı olduğunu anladım. Mesela sekiz yaşlarındayım; 12 Eylül olmuştu. Ne pislik bir olaydı. Çocuktuk; bize yansıtılmazdı ama duyardık. Eve gelen giden şairler, yazarlar olurdu. Bir sürü edebiyatçı... Kendi aralarında konuşurlardı; falanca adam öldürülmüş ya da vurulmuş; bilmem kime bir şey olmuş... Böyle şeyler yaşanıyordu etrafta; ben de her şeye şahit oluyordum. Hatta bir keresinde kim olduğunu hatırlayamadığım, babamların bir arkadaşı –sanıyorum kalp krizinden– ölüyor. Yaşım beş filan. Ben de "Kim öldürülmüş?" diye sormuşum. O yaşta, öyle bir ortamda, doğal ölüm kavramını bilmiyordum. Öldüyse, öldürülmüştür diye düşünüyordum. Babama da o gözle bakıyordum. Her an benzer bir şekilde öldürülebilirdi. O sebeple diyorum ya, ben babamın kimliğini erken fark ettim. Korkuyor muydum? Niye korkayım babamın yazdıklarından, onun kimliğinden? Çocuk korku bilmez.

Ben babamı erken fark ettim. Yani onun babamdan öte, bir şair olduğunu, bir tavrı olduğunu...

Babam demek, yazmak demekti zaten. Yirmi dört saat boyunca yazıyordu; kalemle, daktiloyla değil de yani zihniyle, sürekli... Bunlar benim çocuk gözüyle bakıp ürettiğim hayaller değildi asla, gerçektiler. Her şeye şiirle bakmanın ötesinde, mütemadiyen düşünen ve yazan bir adam vardı karşımda. Yolda yürürken dahi düşünürdü; dalgın bir halde yürür, yanından bir arkadaşı ya da komşusu geçip babama selam verse bile fark etmezdi. Sonra selam eden, bozulur:

"Ya abi sana selam verdik de..."

"Ne zaman?"

"İşte yürürken caddede..."

"Kusura bakmayın ben herhalde dalgındım," derdi. O yüzden şiirin çok gerçek bir şey olduğunu düşünürdüm. O babamdı işte... Sokakta şiiriyle yürüyen... Kalburüstü sayılacak birçok edebiyatçı, babama desturla gelirdi. İltifatları, övgüleri hatırlıyorum. Tüm bu yaklaşımları gördükçe, "Bir numara var bu adamda, babamda bir şey var," diyordum.

Babamın ölümünden önce yayımlanmış, tek kitabı olarak da bilinen şiir kitabı Hasretinden Prangalar Eskittim'dir. Sonrasında, yayınlanmayan şiirlerini bir fasikül gibi kitabın peşine biz ekledik. İkinci bir kitap gibi algılandı. Ama ikinci kitap diye bir şey yoktu ki... Olacaktı da, babam öldü. Zihnindeydi şiirleri ve onunla beraber gitti, yazamadı hiçbirini. Kalanları ben toplayabildim. O yapmadığı için ikinci kitap benim haddime değildi. Kimsenin haddi değil.

***

Kazık gibi namusluydu. Kendi yazdığına karşı da öyleydi anlayacağın. Tek bir sözcükle uğraşırdı. En doğrusunu bulup, şiirini tamamlamak için. Başka türlü bir adamdı. Daha kolay üretir bazıları. Yeri gelir, olur da... Ama babamın yaklaşımı çok başkaydı. Kendi mesleğim olan heykeltıraşlık üzerinden anlatmayı deneyeyim onun üretmekle olan derdini. Harç düşün, çimento, alçı gibi bir şey olacak, su olacak içinde... Babamın şiiri de bayağı katı malzemeden kaçınılmamış, taş yontarak yapılmış bir bina gibiydi. Sağlam harç. Birazcık sulandırsaydı o harcı, içine kattığı suyu çoğaltsaydı, yani taş yontmayı bırakıp da harçtan yapsaydı şiirini, on tane kitap çıkartırdı belki. Ama yapmadı. İşte onun namusu buradan geliyor.

***

Babam sadece bir şair değildi. İlerici bir aydındı aynı zamanda. O dönem bir sürü sendika kurdu. Örneğin otel ve eğlence yerlerinde çalışan işçiler için kurulmuş olan Oleyis diye bir sendika vardı. Gitmiş onları örgütlemiş. Barlarda, pavyonlarda ağır şartlarda çalışan, sarhoşları ağırlamak durumunda olan bu işçilerin haklarını savunmuş. Diğer taraftan gazetecilik de yaptı. Birçok halkçı ve sol görüşlü gazetede çalıştı ve buradan emekli oldu. Gazetelerde yayınlanan yazıları iddialı ve cesurdu. Tehditler aldığı da oluyordu. Mayın tarlasında yaşıyor gibiydiler o ve dönemin büyük gönüllü adamları.

***

Abidin Dino, babamın çok sevdiği bir arkadaşıydı. İşkence desenleri çizmiştir Abidin Dino. Babam anlatırmış ona, nasıl işkence edildiğini, kimin, nerede yaptığını; birçok şeyi. İşkencelerin nasıl, nerede, kimlere yapıldığını tüm detaylarıyla gazetede yayımlamaya başladıklarında da müdahale ile karşılaşıyorlar ve gazete bir şekilde kapatılıyor. O sıra, sanıyorum Bülent Ecevit bir aracı vasıtasıyla haber gönderiyor. "Dua edin bu olay gazetenin kapatılmasıyla sonlandı; sizi öldürebilirlerdi. Ben yeni duydum, zapt edemezdim. Bırakın uğraşmayın bu işlerle," diyor.

***

Ahmed Arif'in oğlu olmamla ilgili belki bende hep bir enkaz aradılar. Ama ne görüyorsan oyum. Başka bir hikâyeyi deşmek istediler. Nazım Hikmet'in oğlu Mehmet; Cemal Süreya'nın oğlu Memo Emrah ya da kızı Ayçe... Belki de onların travmalarına eş tutmak istediler yaşadıklarımı. Onlar da kendi zorluklarını ve bunların sonuçlarını yaşadılar ve ona göre tepkiler geliştirdiler. Ben bunu bilemem. Haddim de değil fikir beyan etmek. Zaten bu kırık ilişkilerin suçluları da bu yüce insanlar değil. Onlara hayatı, bu şekilde yaşatanlarda suç... Bu yüzden "Onun oğlu olmak nasıl bir duygu?" sorusundan hiç haz etmedim.

***

Kollarımda öldü babam, kalp krizinden. Sabah uyanmış. Bir sıkıntı olmuş. Annem telaşla doktor olan kuzenimi aramış; arabayla hemen hastaneye yetiştirecektik. Bize gelmesi beş dakika bile sürmezdi, evlerimiz dip dibeydi. Ama o sırada öldü babam. Çok şiddetli bir kalp krizi geçirmiş; aort patlamış. Hastanede dahi kurtulma şansı yokmuş. Ben suni teneffüs yaptım; kalp masajı yaptım. Ölmesin de hastaneye yetiştirelim diye elimden gelen her şeyi yaptım. Belki geri döndürebilirim diye, ama olmadı. "Mutlu ölüm," diye bir şey olduğuna inanıyorum ben. Onunki de "mutlu bir ölüm"dü. Kendi evinde, eşinin çocuğunun yanında; oğlunun elinde, temiz, çekmeden...

Ölümünü kabullenmek, öyle çok kolay olmadı. Travmanın atlatılması haftalar, gittiğini kabullenmemse yıllarımı aldı. Ama yineleyeyim; temiz ve mutlu bir ölümdü. Kimileri çeke çeke gidiyor. Her ölüm erken, her ölüm üzücü...

Cenazesinde tüm Ankara felç oldu, on binlerce insan onu uğurlamak için akın etti cenazeye...

Babam anlatırdı: "Bir oğlumuz oldu; istedim ki böyle babayiğit bir oğlan çocuğu olsun. O yüzden adını Filinta koydum." "İlerde yaşlanır, kendimi salarsam, bu isim bana pek yakışmayacak," dediğimde, "Salma kendini, iyi bak!" demişti. Tabii Filinta tüfek anlamına da geliyor. Aslen bir metafor, bir soyutlama. "Filinta gibi" deriz hani... Şair ya... Annem de deliymiş, babam da... Biri "Olur," diyor, diğeri de "Yok," demiyor. Ama neyse ki babamın koyduğu bu isme, görünüşte çok da aykırı olmadım. Kalıplı ve boylu bir adam oldum. Kilo aldım ama yaşlanınca onu da veririz. Babama söz verdim bir kere. Adıma yakışacağım, iyi bakacağım kendime...

Ahmed Arif'ten
'Hasretinden Prangalar Eskittim'in Otları

GECE SEFASI

Akşam erken iner mahpusâneye.
İner, yedi kol demiri,
Yedi kapıya.
Birden, ağlamaklı olur bahçe.
Karşıda, duvar dibinde,
Üç dal gece sefâsı,
Üç kök hercai menekşe...

'Akşam Erken İner Mahpusâneye' şiirinden, sf 23

ÇELTİK

Zehirli kör yılanları
Ve sıtmasıyla
Gün yirmidört saat insan avında
Karacadağ'da çeltikler.
Bir kız çocuğunun gözyaşı gibi
-Ayak bileğinde bir dizi boncuk,
Sol omzunda nazarlık,
Dağ başında unutulmuş, üşümüş,
Minicik bir aşiretin kızının-
Damla – damla, berrak olur pirinci.
Kamyonlarla, katır kervanlarıyla
Beyler sofrasına gider...

'Yalnız Değiliz' şiirinden, sf 10

YEDİVEREN

2

Açar,
Kan kırmızı yediverenler
Ve kar yağar bir yandan,
Savrulur Karacadağ,
Savrulur zozan...
Bak bıyığım buz tuttu,
Üşüyorum da
Zemheri de uzadıkça uzadı,
Seni, baharmışsın gibi düşünüyorum,
Seni, Diyarbekir gibi,
Nelere, nelere baskın gelmez ki
Seni düşünmenin tadı...

'Diyarbekir Kalesinden Notlar ve Adiloş Bebenin Ninnisi' şiirinden, Sf 85

YEŞİL SOĞAN

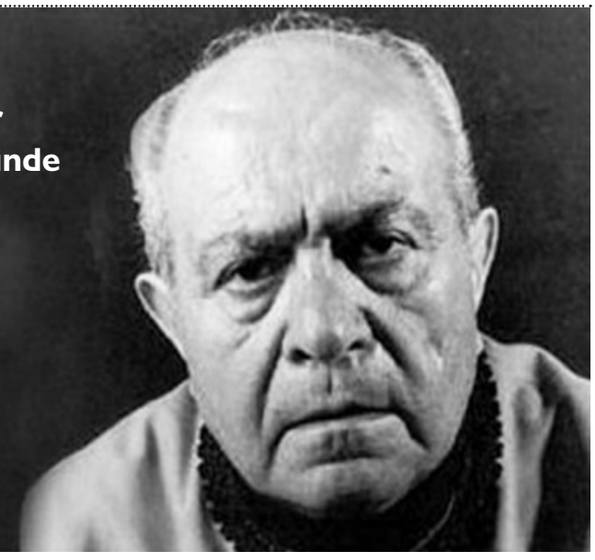
İçerde

Haberin var mı taş duvar?
Demir kapı, kör pencere,
Yastığım, ranzam, zincirim,
Uğruna ölümlere gidip geldiğim,
Zulamdaki mahzun resim,
Haberin var mı?
Görüşmecim yeşil soğan göndermiş,
Karanfil kokuyor cıgaram
Dağlarına bahar gelmiş memleketimin...

'İçerde' şiirinden, Sf 2 ***Ocak 2007, Everest Yayınları***

Grup Yorum'un Cemo albümüyle Ahmed Arif'in şiir kayıtlarına girdik. Karşılıklı iki stüdyo var. Bir tanesinde Ahmed Arif, bir tanesinde Grup Yorum.

GEMİ AMERİKA'YA HİÇ YANAŞMADI

Sene 1988. Askerden geldim. Askere gitmeden önce hep Amerika'ya gitmeye çalışıyordum. O sıralar reklam ajanslarında, gazetelerde ofisboyluk yapıyorum, bu işten sıkılmışım. Sonra miçoluk Küçükyalı'da moda haline gelmiş. Kapağı Amerika'ya atan ya pastacı, ya işçi. Ben de heves ettim. Uğraşa didine denize çıkma belgesini aldım. Hatta bir memur "Dersim neresi deniz neresi?" diye biraz da geciktirdi. Belgeyi tamam da, bu sefer gemi bulmak sorun oldu. Sonunda Yapımevi diye bir ajansın uluslararası taşımacılık broşürüne denk geldim. Bu sayede kendime gemi de buldum. Ver elini Amerika.

Tabii hayal bu, gerçek, Fas'a pencere camı taşımak. Gemi her yere gidiyor, bir Amerika'ya gitmiyor. Canım sıkıldı, askere gittim. Acemilik Kütahya, usta birliği Kayseri. "Askerden sonra Amerika" diye kendimi avutuyorum.

Askerden döndüm, gemi yok, iş yok. Babamın isteğiyle amca çocuğu Rahmi Saltuk'un yanına girdim. O sırada o plak şirketi kurmuştu, orada telefonlara bakmaya başladım. Kayıt nasıl yapılır bilmiyorum. Ondan evvel müzikle tek ilgim yine Rahmi Saltuk sayesinde. Kulağımın iyi olduğunu söyledi aileme, ön ayak olmasıyla konservatuar sınavına girdim. İstanbul Devlet Konservatuarı'nda obua bölümünü kazandım. Bir taraftan Haydarpaşa'da simit satıyorum. Okul da tam burjuva yeri. Daha başlar başlamaz piyano gördüm, gittim başına oturdum. Sesleri yoklaya yoklaya Barış Manço'nun Dağlar Dağlar şarkısını çıkardım. Arkamdan bir ses geldi. Biri bas bas "Burada böyle şeyler çalınmaz" diye bağırıyor. O zaman ben nereye düştüm dedim. O yüzden hala batıcıların ketum halinden hoşlanmam. Bir soğuma başladı bende. Zaten bir sene sonra da ayrıldım.

Ahmed Arif'e 12 Eylül'le sansür gelmiş. Şiirlerindeki bazı cümleler yasaklı. "İlk halini oku" dedi Rahmi Saltuk, o itiraz etti, "Rahmiciğim toplatırlar."

Neyse, askerden geldim, Unkapanı'na girdim. Taverna ve arabesk dönemi. Kamyonla mal satılıyor. Plakçıları tanımaya çalışıyorum ama çoğu koyun tüccarı gibi adamlar. "Bunlar bu işi yapıyorsa ben Allahını yaparım" diye düşündüm. Hemen kayıt nasıl yapılır, stüdyo nedir öğrenmeye başladım. Rahmi Saltuk kendi albümünü yapmıştı, fazla da prodüksiyon yapamıyordu. Ben girdiğim sıra Emekçi'nin albümü basıldı. Çok sattı. Sonra Grup Yorum'un Mersin cezaevinde olduğunu öğrendik. Ben onlara albüm yapmak istedim. Fakat Grup Yorum prodüksiyonu pahalı. Gittim anneme, bileziklerini istedim. Çıkardı verdi. Bu işi bağladık. Arkasından Rahmi Saltuk'a "Bir de ondan Ahmed Arif yapalım mı" dedim. Müşfik Kenter'in Bir Garip Orhan Veli albümü çok satıyordu, onun da satacağını düşündüm. İkisi çok iyi arkadaştı, o işi de bağladık. Grup Yorum'un Cemo albümüyle Ahmed Arif'in şiir kayıtlarına girdik. Karşılıklı iki stüdyo var. Bir tanesinde Ahmed Arif, bir tanesinde Grup Yorum. Ahmed Arif'e Pera Palas'ta yer ayrıldı.

Grup Yorum'la ben ilgileniyordum ama benim o dönem siyasi solla hiç ilgim yok. Grup Yorum üyeleri de cezaevinden yeni çıkmış, soğuk tipler. Tanımaya çalışıyorum. Tuhafıma da gidiyor. Cemo diye bir parça yapıyorlardı. Metin Kahraman'a "Bu parça çok tutar" diyorum, ilgilenmiyor gibi.

Bir de Ahmed Arif'e 12 Eylül'le sansür gelmiş. Şiirlerindeki bazı cümleler yasaklı. "İlk halini oku" dedi Rahmi Saltuk, o itiraz etti, "Rahmiciğim toplatırlar." Israr edince ilk haliyle okudu. Neyse, biz albümü çıkardık. İlk üç gün hiç ses çıkmadı. Acaba satmayacak mı diye kuşkuya düştük. Sonra İlhan Selçuk bir yazı yazdı. Ondan sonra duyuldu. Ortalık birbirine girdi. Ürün yetiştiremez hale geldik.

Öbür tarafta Grup Yorum denetime takıldı. "Alnında yıldızlı bere elinde mavzeriyle" sözleri geçmiyor sansürden. Üç ay bekleyince, o parçaları kaldırmışız gibi yine denetime sunup orijinal haliyle bastık. O dönem inanılmaz derecede tuttu iki albüm de. Hangi kafeye, hangi eve girsem Ahmed Arif'in sesini duyuyordum. Klasik bir albüm oldu. Cemo albümü de toplatılmasına rağmen çok sattı. Kasetçilerin çoğu cezaevinden çıkmış solcular olduğu için kimse teslim etmedi. Albümü almak isteyen polislere de yok deniyordu. Bütün sokak Cemo dinlerken gelen polislere "Sadece çalmak için numune var" diyorlardı. Ahmed Arif benim ilk prodüksiyonum sayılır. Cemo'yla da stüdyo meselesini çözdüm. Bu Kalan'ın kurulması için bana bir ışık yaktı. Unkapanı'nın dördüncü katında aslında çay ocağı olarak kullanılan bir kulübeyi kiraladım.

Ve kapıdan Hasret Gültekin girdi...

OTdergi HAZİRAN

kitabevleri, marketler ve bayilerin yanı sıra

‘online sipariş’ noktalarında!

otdergi.com

Yemeksepeti banabi

getir

trendyol.com

istegelsin

hepsi burada

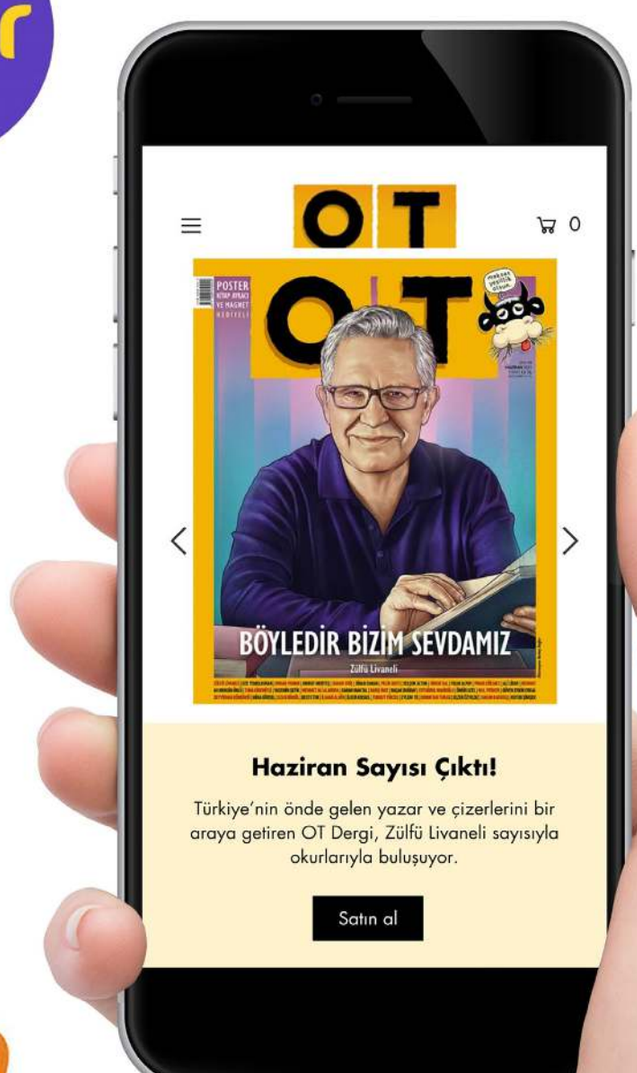
D&R MUSIC BOOK STORE

CarrefourSA .com

MİGROS sanal market

Dergiyurdu.com

dergikapinda.com

evde CAT başına

"ŞİİR NEDİR?"

REMHAT